

CHANGEMAKERS: VISOKA MODA iz revnih četrti

ČE SI GOSPODINJA, KI ŽIVI V RIU DE JANEIRU, KONKRETNO V ROCHINI, NAJVEČJI FAVELI V JUŽNI AMERIKI, RAZMIŠLJAŠ PREDVSEM O TEM, KAKO VSAK MESEC PREŽIVETI DRUŽINO, ALI BO TVOJ MOŽ, KI SI CELE DNEVE LOMI HRBET NA GRADBISČU, PRIŠEL DOMOV ŽIV IN ZDRAV IN ALI BO TVOJ OTROK USPEL PREŽIVETI ŠE EN DAN, NE DA BI SE VPLETEL V NAJPOPULARNEJŠE DEJAVNOSTI V OKRAJIH TAKŠNE VRSTE (PREPRODAJA ALI UŽIVANJE DROG). GOTOVO PA NE RAZMIŠLJAŠ O VISOKI MODI NA MODNIH PISTAH IN O SVETOVNO PRIZNANIH OBLIKOVALCIH, KI TRKAJO NA TVOJA VRATA, KER IZDELUJEŠ NEIZMERNO LEPE KRPANKE. TO JE STVAR, KI SE ZDI POVSEM NEMOGOČA ...

TETÊ

Z Mario Tereso Leal je mogoče eno in drugo. Sliši na vzdevek Tetê in prihaja iz premožnejše družine, katere člani so ji bili pozitiven socialni zgled. Njen oče je bil eden prvih zdravnikov, ki je prostovoljno delal v favelah (revnih četrtih). Mama jo je spodbujala, naj širi svojo izobrazbo in poskuša razumeti slabosti in prednosti družbe. Njena starejša sestra je ustanovila prvo šolo umetnosti, ki je bila namenjena vsem družbenim razredom. Obiskovala jo je tudi Tetê in kasneje na njej tudi poučevala. Z družinsko gospodinjstvo pomočnico je pričela hoditi v revno četrt ter tako spoznala namakajšnje ljudi in razmere.

COOPA-ROCA ...

Tetê je med poučevanjem na umetniški šoli dobila pošiljko ostankov blaga. Mama učenca ji je predlagala, naj jih da gospodinjam in te so iz njih naredile čudovite blazine in odeje. Ker pa je izdelava trajala dolgo in je bil dobiček majhen, je Tetê z navdihom znanega brazilskega pedagoga Paula Freira prišla na idejo, da bi ženske, če bi delale material, ideje in šivalne stroje, lahko ustvarile izdelke, ki bi imeli veliko vrednost. In tako je leta 1981 ustanovila organizacijo Coopa-Roca. Ta omogoča revnim prebivalkam favele, da delajo doma in tako neovirano skrbijo za gospodinjstvo. Končane izdelke nato prinesejo na sedež podjetja, ki je kljub uspehu ostal tam, kjer je bil, sredi revne četrti Ria de Janeira. Članice si delijo odgovornost tako za administracijo kot za proizvodnjo in oglaševanje; vse odločitve so sprejete skupno.

... IN SVETOVNO ZNANI OBLIKOVALCI

Najprej so bili Coopa-Roca izdelki naprodaj v velikih in malih trgovinah in ker so bili obrtni izdelki obravnavani kot manjvredni (danes so taki izdelki občutno bolj iskani kot pred 20 leti),

je bil dobiček nizek. Ko pa je Rio de Janeiro postal prestolnica mode, je Tetê izkoristila priložnost in stopila v stik z oblikovalci. Coopa-Roca ima danes približno 150 članic, starih med 18 in 65 let, ter več poslovnih partnerjev, ki so svetovno znani oblikovalci. Imena, kot so Carlos Miele, Osklen, Paul Smith, Ann Taylor, Tord Boontje, Stephen Dean in glasbenik Gilberto Gil, so del njihovega poslovanja in oglaševanja.

IZDELKI VISOKE MODE

Članice Coopa-Roce obvladajo šiviljsko obrt in delajo zelo lepa in zanimiva oblačila, ki se vključujejo v svetovno modo. Izdelujejo fuxico (obrobljevanje s kosi blaga), drawstring appliqué (šivanje vrvic), crochet (vrsta vezenja), knot work (vozljanje trakov iz blaga v pisane površine) in patchwork (šivanje kosov blaga v različne vzorce - krparije), vendar ne iz ostankov katerega koli blaga, pač pa iz ostankov razkošno dragega blaga. Tega jim podarijo proizvajalci, dostaviti pa si ga morajo sami. Za to so poskrbeli s pomočjo Evropske zveze za pravično trgovino (Fair Trade Association). Poleg tega je Tetê poskrbela še za brezplačne nasvete oblikovalcev. Nastali so kvalitetni obrtniški izdelki iz kvalitetnih materialov, umetniško in profesionalno obdelani. Smešno je, da je cena končnega izdelka običajno tako visoka, da si ga članice organizacije niti slučajno ne morejo privoščiti.

Danes Coopa-Roca dobiva vedno nove članice. Starejše članice učijo mlajše in obrt se nadaljuje. Coopa-Roca pomeni dvig samozavesti za sključene ženske iz favele, njihovo veselje in prostor za izkazovanje znanja. Ustanoviteljica, Maria Teresa Leal, pa je bila leta 2000 izvoljena v organizacijo Ashoka. Tudi ona je changemaker.

- ★ www.pbs.org/opb/thenewheroes/meet/leal.html
- ★ www.globalgiving.com/cb/newheroes/pr/1100/proj1048a.html
- ★ www.coopa-roca.org.br
- ★ www.ashoka.org/node/3415
- ★ www.treehugger.com/files/2005/10/craftworks_fair.php
- ★ www.lead.org/page/259
- ★ www.globalenvision.org/library/10/476/
- ★ http://en.wikipedia.org/wiki/Paulo_Freire

